

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BÖLÜMÜ

Psikolojik Danışma ve Rehberlik
RPD 201

Not VI

Uz. Gizem ÖNERİ UZUN

Test Dışı Teknikler

- *En iyi bilgi kaynağı, kişinin kendisidir.
- *Etik açıdan bireyin zarar görmemesi için önlem alınmalıdır.
- *Önce güven sağlanmalıdır.

B-Test Dışı Teknikler

1. Gözleme Dayalı Teknikler

a. Gözlem Listeleri

b. Derecelendirme Ölçeği

c. Anekdot (Vaka Kaydı)

d. Gözlem

2.Kendini Anlatma Teknikleri

a.Anket

b.Problem Tarama Testleri

c.Görüşme

d.Otobiyografi

e.Arzu Listesi

f.Zaman Cetveli

3.Sosyometrik Teknikler

a.Sosyometri

b.Kimdir Bu?

4.Drama ve Oyun Teknikleri

a.Psikodrama

b.Sosyodrama

c.Oyun

5. Diğer Teknikler

a. Vaka İncelemesi

b. Bibliyoterapi

c. Ev Ziyaretleri

d. Soru Listesi (Öğrenci Tanıma Fişi)

1.a.Gözlem Listeleri

*Gözlenecek davranışların 'evet-hayır' şeklindeki cevaplarınının kaydedildiği tekniktir.

b.Derecelendirme Ölçeği

*Özelliklerin ne derece olduğunu gösteren ve verileri sayısal olarak ifade eden bir tekniktir.

c.Vaka Kaydı (Anekdot)

*Gözlem sonuçlarınının objektif olarak bir forma kaydedilmesidir.

*Vak'a kayıt formunda bireyin davranışları kısa öz ve önemli kısımlarını yansıtan bir rapor olarak belirtilir.

*Her bir formda yalnızca bir olay anlatılır.

*Biriken vak'a kayıtları belli sürelerde kronolojik sıra gözetilerek özetlenir ve bu bilgiler öğrenci toplu dosyasında saklanır.

*Bu yöntem öğretmenin öğrencilerini daha iyi tanımasına sağlar...

ANEKDOT (OLAY) KAYIT FORMU

ADI :

SOYADI:

NUMARA:

SINIF :

TARİH :

YER :

DAVRANIŞ (OLAY):

.....
.....
.....
.....

GÖZLEMLEYEN ADI-SOYADI:

YORUM VE ÖNERİ:

.....
.....

d. Gözlem

*Belirli bir amaçla yüz yüze gelen iki veya daha fazla kişinin belli bir amaçla sözel yada sözel olmaya iletişim araç ve tekniklerini kullanmak suretiyle oluřturulan bir etkileřimdir.

*Bireylerin belli bir zaman sürecinde yaptığı davranışlarının gözlenerek sonuçların sistemli bir Şekilde kaydedilmesidir.

*Doęal ve sistematik gözlem olarak ikiye ayrılır.

1.Dođal Gözlem

*Gözlemci, gözlenen grup veya olayın dışında kalarak kişiye ya da grubu dışarıdan objektif olarak gözlemlemektedir.

*Gzlediđi bilgileri kaydedebilmektedir.

2.Sistematik (denetimli) Gözlem:

*Bireylerin belirli davranışlarının planlı ve sistemli olarak kontrollü koşullar altında davranışın nedenlerini, sebep sonuç ilişkilerini bulmayı amaçlayan gözlemlerdir.

*Gözlenen kişi gözlem yapıldığını bilebilir veya bilmeyebilir. Denetimli ve planlı bir gözlem için de gözlem formları oluşturulur.

OYUN GÖZLEM FORMU*

Çocuğun Adı-Soyadı:

Gözlem Yapan Öğretmen:

Yaşı ve Cinsiyeti:

Gözlem Tarihi	Oynadığı Oyun Köşesi ve Oyun Materyali Blok, fen, müzik, kitap, dramatizasyon, sanat vb.	Oyun Arkadaşları Yaş ve cinsiyet bakımından oyun arkadaşı olarak kimleri tercih ediyor?	Oyun Tipi Yalnız, paralel, birlikte, işbirlikli, yapı, inşa, sembolik vb.	Oyun Davranışları Oyun içinde üstlendiği roller, sorumluluklar ve iletişim özellikleri vb.

* MEB (2006) 36 72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programından alınmıştır.

2.a.Anket

*Belirli bir konuda, bir çok kimsenin kişisel olarak görüşlerini, tutum ve duygularını saptama amacıyla düzenlenmiş bir soru formudur.

-Sorular olabildiğince açık hazırlanmalıdır.

-Sorular önyargılara dayalı olmamalıdır.

-Soru sayısı grubun özelliklerine göre ayarlanmalıdır.

-Sorular hazırlandıktan sonra önce ön deneme yapılmalı soruların anlaşılıp anlaşılmadığı belirlenmelidir.

b. Problem Tarama Listesi

*Öğrencileri en çok rahatsız eden, üzen problemleri saptamak için kullanılan bir tekniktir.

c. Görüşme

*Kişi ile yüz yüze yapılan, amaçlı ve planlı konuşma uygulamasıdır.

*Sorgulamadan ve yargılamadan gerçekleştirilen bir tekniktir.

GÖRÜŞME FORMU

Görüşmecinin Adı SOYADI:

Tarih:...../...../.....

Okulu:

Sınıfı ve şubesi:

Görüşme saati:

Görüşmenin Özeti:

Yapılan Görüşmenin Analizi:

Bulgular:

Kararlar:

Gelecek Görüşme İçin Düşünceler:

**Görüşmeyi Yapanın
Adı SOYADI**

d. Otobiyografi

*Kişinin kendisi ile ilgili bilgilerin, yine kendisi tarafından yazılı olarak ifade edilmesidir.

*Kendisini anlattığı yazılardır.

*Kişinin kendi yaşam öyküsünü geçmiş, şimdi ve gelecek odaklı yazmasıdır.

Otobiyografinin Yorumlanmasında Dikkate Alınması Gereken Unsurlar

- Bireyin yansıttığı genel izlenim
- Öyküde yer verilmeyen nemli olay ve kişiler
- Yaşam öyküsünün uzunluğu ve kısalığı
- Anlatımdaki özen ve tutum
- Öykünün genelindeki tutarsızlıklar

OTOBİYOGRAFI

Adınız Soyadınız:

Sınıfınız:

Numaranız:

Sevgili arkadaşlar,

Sizi daha iyi tanıyabilmemiz ve okul başarınızda yardımcı olabilmemiz için;

Geçmişte yapmak istediklerinizi ve bu konuda karşılaştığınız engelleri,

Sizi sevindiren ve üzen olayları,

c. Yaparken zevk aldığınız ve almadığınız etkinlikleri,

d. Gelecekteki beklentilerinizi, belirten bir kompozisyon

yazmanızı istiyoruz.

(Yazmaya lütfen bu sayfadan başlayınız, gerekirse arka sayfayı da kullanabilirsiniz)

e.Arzu Listesi

*Çocuklara verilen hayali durumlar içinde en çok elde etmek istedikleri şeyler, dilek ve istekler sorulur. Duyguları, istekleri ve beklentileri ortaya çıkar.

f.Zaman Cetveli (Çizelgesi)

*Kişiyi zamanı nasıl kullandığı konusunda tanımamızı sağlar.

*Zamanı iyi kullanma becerisini kazandırmak amacıyla uygulanır.

İSTEK LİSTESİ

Öğrencinin Adı ve Soyadı : _____ Sınıfı: _____ Numarası: _____

Sevgili Öğrencimiz;

Aşağıda sizden yazdığımız istenilen üç soru bulunmaktadır. Bu sorularla ilgili düşüncelerinizi her sorunun altında boş bırakılan yerlere yazınız.

Bu soruların okul çalışmalarınızla hiçbir ilgisi yoktur. Bu bir sınav değildir. Ancak sizi daha iyi tanımak ve size kendinizi tanıtmaktır. Yazdığımız gibi kullanılacaktır. Soruları lütfen içtenlikle yazınız.

Teşekkür ederiz.

1- İsteddiğiniz kadar paranız olsaydı ne yapardınız?

2- Her türlü olasılığınız varsa, hangi mesleğe gitmek istediniz?

3- Masallardaki gibi bir peri "Dile beenden ne dilersem" deseydi, en çokluk üç dileğinizi ne olurdu?

Sevgili Öğrencimiz;

Bu liste, sizin istek ve yakarışlarınızın öğrenmek amacıyla size verilmektedir. Aşağıdaki örnek cümleleri, isteklerinizi doğrultusunda tamamlayınız. Yazdığınız gibi kullanılacaktır.

Cümleleri ilk sözcüğe geldiği şekilde yazınız.

Teşekkür ederiz.]

Anne

Baba

Yandaki isteklerinizden başka bir de yazarak belirtirseniz: _____

3.a.Sosyometri

*Grubu oluşturan bireylerin birbirleri ile olan etkileşim biçimleri ve ilişkileri belirlenerek değerlendirme yapılır.

*Grubun en popüler bireyi, en soyutlanmış ya da orta dereceli bireyleri gibi farklı özellikleri belirlenir.

*Öğrencinin kimlerle arkadaşlık kurduğu, arkadaş gruplarının yapısı, en çok sevilen ve seilmeyen öğrencinin kim olduğu, sınıf ve grup tarafından dışlanan öğrenciler, lider özelliği olan öğrenciler gibi...

Uygulamada Dikkat Edilmesi Gerekenler

*Gruptaki Üyelerin birbirlerini yeterince iyi tanımaları.

*Zorlama olmadan bireyler tercihlerini serbestçe belirtebilecekleri bir ortam sağlanmalı

*İlköğretim ikinci sınıfın ortalarında itibaren uygulanabilir.

*Mutlaka bir ölçüt belirtilmesi ve aynı ölçüt için belirli aralıklarla değerlendirme yapılması

*Sonuçların gizli tutulması

SOSYOMETRİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

ÖRNEK 1

Tarih

:...../...../.....

Adınız, soyadınız :

Sınıfınız numaranız :

Sınıfınızda en çok birlikte oturmak istediğiniz üç (3) arkadaşınızın ismini önem sırasına göre yazınız

Adı Soyadı

1.

2.

3.

Lütfen tercih ettiğiniz üç arkadaşınızın ismini önem sırasına göre belirtiniz.

Teşekkür Ederiz

ÖRNEK I1

Tarih :...../...../.....

Adınız, soyadınız :

Sınıfınız numaranız :

“Bir kır gezisine giderken sınıfınızda yanınızda yanınız da olmasını istediğiniz üç arkadaşınızın ismini önem sırasına göre aşağıya yazınız.”

Adı Soyadı

1.

2.

3.

Lütfen üç arkadaşınızın isminden başka isim yazmayınız.

SOSYOMETRİ ÖRNEK UYGULAMALAR

Adı soyadı:

Sınıfı:

Tarih:/...../.....

Sınıfınızdaki hangi arkadaşınızla birlikte ders çalışmak istersiniz? Tercih sırasına göre üç isim yazınız.

1.tercihim:.....

2.tercihim:.....

3.tercihim:.....

b. 'Kimdir Bu?' Tekniđi

*Bazı özelliklerin verildiği ve bu özelliklere sahip bireylerin kimler olduğunu saptamak amacıyla uygulanan bir tekniktir.

KİMDİR BU ?

Adı Soyadı :.....

Sınıfı ve No'su :.....

AÇIKLAMA :

Aşağıda sınıf arkadaşlarınızı tanımlayan sorular bulunmaktadır. Bu soruları dikkatle okuyunuz ve her soru sınıf arkadaşlarınızdan kimi ya da kimleri anımsatıyorsa, o sorunun karşısına o arkadaşınızın ya da arkadaşlarınızın adını ve soyadını yazınız. Eğer soru sizi tanımlıyorsa o sorunun karşısına "*kendim*" diye yazınız. Soru sınıf arkadaşlarınızdan kimseyi tanımlamıyorsa, o soruyu boş bırakınız.

Soruların yanıtlarını lütfen kimseye göstermeyiniz. Yanıtları yazmak için size yeterince zaman verilecektir. Teşekkür ederiz.

SORULAR :

1- En çok sevilen kimdir ?.....

2- Hiç seilmeyen kimdir?.....

3-Yardıms sever?.....

4- Bencil kimdir?.....

5- Sürekli arkadaşlarıyla birlikte olmaktan hoşlanan kimdir?.....

6- Yanız ve utangaç kimdir?.....

7- Nazik, kibar davranan kimdir?.....

8- Her zaman kaba davranan kimdir?.....

4.a.Psikodrama

*Bireyin iç dünyasındaki kaygı, korku, sevinç ve duygularını bir oyun içerisinde rol alarak ortaya koymasüdür.

b.Sosyodrama

*Bir grubun ortak yaşadıkları bir sosyal soruna ilişkin rolleri gerçek hayatta olduğu gibi oynamasıdır.

c.Oyun

*Kişiyi tanımada yararlıdır. Gerginlik ve kaygıları gidermede iyileştirici bir işlevde görür.

5.a.Vaka İncelemesi

*Bir bütün halinde derinlemesine incelendiđi bir tekniktir.

*Amaç, kişinin sorununun nedenlerini ve uygun tedavi yöntemini saptamak, kişinin sorununu iyileştirici önlem almaktır.

b.Bibliyoterapi

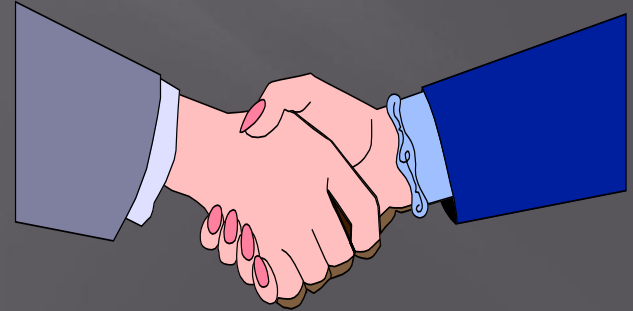
Sorunlu öğrencilere, sorunlarını çözmeleri için kitap vermek ve bu yolla onlara kendi kendilerine sorunlarını fark edip çözme cesareti kazandırmadır.

c.Ev Ziyaretleri

*Öğrencinin aile ortamı hakkında bilgi toplanarak öğrenciyi daha iyi tanımak, böylece ona kendini daha iyi tanıtmak mümkün olabilir.

d.Soru Listesi (Öğrenci Tanıma Fişi)

*Öğrenci ve ailesi ile ilgili bilgiler, ekonomik ve sosyal durum, bedensel, duygusal gelişim, ilgiler, okul başarı durumu gibi genel bilgiler yer alır.

Öğrenci Tanıma Formu (Fişi)

SINIF ÖĞRENCİ TANIMA FORMU

Tarih: .../.../2012

Bu form sizi ve çocuğunuzun kabul ve doğrultulması amacıyla hazırlanmıştır.
Öğrencinin Adı Soyadı: ... Doğum Tarihi: .../.../...

Formu Doldurana Adı Soyadı: ...

BABA		ANNE	
ADI		ADI	
DOĞUM (GÜN,AY,YIL)		DOĞUM (GÜN,AY,YIL)	
İŞ TEL		İŞ TEL	
CEP TEL		CEP TEL	
MESLEK		MESLEK	
İŞ ADRESİ		İŞ ADRESİ	
EV ADRESİ			
EV TELEFONU			

Çocuklarımızı (büyükten küçük doğru) belirtiniz.

ADI	YAŞI	CİNSİYETİ	ÖĞRENİM DURUMU	OKULU

Aile yapısı nedir?

Öğrenci Kişisel Dosyası

*Bu dosya, öğrenciyi tanımaya yarayan, türlü teknik ve araçlarla öğrencinin gelişimine ilişkin okul rehberlik ve psikolojik danışma görevlilerince toplanan bilgilerin özetlenip yazıldığı, öğrencinin gelişim sürecinin anlaşılmasını sağlayan bir araçtır.

*Kişisel dosyada bulunması gerekenler;

-Açıklama -Kimlik ve Fotoğraf -Veli Sayfası

*Dosyaya geçirilen bilgiler, her yıl değerlendirilmeli ve yorumlanmalıdır.

*Öğrencinin bir programı, mesleği seğmesi gerektiğinde bu bilgilerden yararlanılarak öğrenciye ve velisine gerekli önerilerde bulunulmalıdır.

*Öğrencinin gelişiminin düzeyi ile ilgili özgün, somut ve belirleyici bilgileri içermesi gereken öğrenci gelişim dosyası rehberlik ve psikolojik danışma için vazgeçilmez bir araçtır.